

**TURUN
YLIOPISTO**

Identiteetin rakentuminen sosiaalisen median faniyhteisössä

'gaylor twitter' ja fanitoiminnan tavat

Hilla Penttilä
Kandidaatintutkielma
Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma (HuK), musiikkitiede
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Toukokuu 2024

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Kandidaatintutkielma

Median, musiikin ja taiteen tutkimuksen tutkinto-ohjelma (HuK), musiikkitiede

Hilla Penttilä

Identiteetin rakentuminen sosiaalisen median faniyhteisössä: 'gaylor twitter' ja fanitoiminnan tavat

Sivumäärä: 29

Tutkielmani aiheena on poptähti Taylor Swiftin fanius sosiaalisessa mediassa. Kohteena tarkastelen artistin musiikkia ja elämää queer-linssin läpi tulkitsevaa faniyhteisöä, jonka jäsenet tunnetaan nimellä gaylor. Tarkoituksena on selvittää, kuinka kyseinen faniyhteisö muodostaa identiteettiä verkkoympäristön mahdollistamien fanituotannon tapojen avulla. Samalla tutkielma pyrkii laajentamaan ymmärrystä faniudesta myös yleisemmällä tasolla.

Tutkielman aineisto koostuu avoimen faniyhteisön multimodaalisista viesteistä, jotka on julkaistu X:ssä (ent. Twitter) vuoden 2024 alussa. Analysoin aineiston teoriaohjaavaa laadullista sisällönanalyysia käyttäen, teemoitellen aineiston tekstit niistä poimimieni identiteetin rakentamisen tapojen mukaan. Tulkinnassa nojaudun ensisijaisesti sosiaalisen identiteetin ja kulttuurisen pääoman teorioihin. Analyysin tuloksena syntyi neljä kategoriaa, jotka ovat tunnesiiteen muodostaminen faniuden kohteeseen, eronteko muihin, yhteisön tapojen, arvojen ja asenteiden neuvottelu sekä fanitiedon jakaminen. Lisäksi sosiaalisen median ominaisuudet nousivat esiin merkittävänä tekijänä vaikuttamassa faniyhteisön toimintaan. Olennaisimmaksi palaseksi gaylor-faniyhteisön identiteetissä nostan fanien queer-näkökulman, joka sitoo kaikki neljä kategoriaa yhteen. Jatkotutkimuksen aiheeksi ehdotan queer-identiteetin merkitystä musiikin kuunteluun ja faniuteen syvemmin.

Avainsanat: fanikulttuuri, fanius, identiteetti, kulttuurinen pääoma, popmusiikki, sosiaalinen media, Twitter, verkko yhteisöt

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Tutkimustaustaa	6
2.1	Fanit tekijöinä ja tulkitsijoina	6
2.2	Fani-identiteetti	7
2.3	(Fani)kulttuurinen pääoma	8
2.4	Taylor Swift tutkimuksen kohteena	9
3	Tutkimusasetelma	11
3.1	Aineisto	11
3.2	Analyysimenetelmä	12
4	Gaylor-identiteetin muodostaminen	15
4.1	Tunnusiteen luominen faniuden kohteeseen	15
4.2	Yhteisön tapojen, arvojen ja asenteiden neuvottelu	17
4.3	Eronteko muihin	18
4.4	Fanitiedon jakaminen	21
4.5	Muuta huomionarvoista	23
5	Yhteenveto	25
	Lähteet	26
	Tutkimusaineisto	26
	Tutkimuskirjallisuus	27

1 Johdanto

Tarkastelen tässä kandidaatintutkielmassa identiteetin muodostumista amerikkalaisen poptähden Taylor Swiftin fanien yhteisössä, joka tunnetaan englanninkielisellä nimellä 'gaylor twitter' tai 'gaylors'. Faniyhteisö toimii sosiaalisen median alustalla X, joka tunnettiin aiemmin Twitterinä. Yhteisön nimessä sana gay (suom. homo) yhdistetään Taylor-nimeen, sillä gaylorit erottautuvat Swiftin muista faneista nimenomaan näkemyksellään idolinsa seksuaalisesta suuntautumisesta: he pitävät mahdollisena, että laulaja kuuluisi LGBTQ⁺-yhteisöön. Spekulaatio koskien julkisuuden henkilöiden ihmissuhteita ei ole ilmiönä uusi, kuten ei ole myöskään faniyhteisöjen jakautuminen alaryhmiksi moninaisista syistä. Sosiaalista mediaa eri faniyhteisöjen jäsenenä käyttäessäni olen kuitenkin kiinnittänyt huomiota ärtymyksen määrään, jota erityisesti gaylorit vaikuttavat aiheuttavan muissa faneissa. Tämä herätti kiinnostukseni selvittää tarkemmin gaylor-yhteisön faniutta ilmiönä ja sitä, minkä asioiden varaan tällainen fani-identiteetti rakentuu.

Virtuaalinen yhteisöllisyys on yksi digitaalisen ajan fani-ilmiöistä (Nikunen 2008). Sosiaalinen media on mahdollistanut viestinnän samanmielisten ihmisten kanssa riippumatta ihmisten maantieteellisestä sijainnista ja jopa kielirajojen yli. Rajoja ylittävän yhteisöllisyyden kääntöpuolena on virtuaaliyhteisöjen luonteenomainen hankaluus yhteensovittaa mielipiteitä (Nikunen 2008: 189). Kärjistynyt keskustelu on verkossa jokapäiväistä, ja se tulee ilmi esimerkiksi eri faniryhmien välisissä ”taistoissa”. Faniyhteisöjen jatkuvasti kasvaessa ja uudistuessa tiedon välitys vanhemmilta faneilta uusille tulokkaille voi rakoilla, mikä johtaa yhteisöllisyyden hajoamiseen (Jenkins 2006: 142). Samaan aikaan virtuaaliyhteisöt voivat tulla hyvinkin tiiviiksi: varsinkin ydinryhmä voi tuntea toisiaan nimeltä ja ulkonäöltä (Nikunen 2008: 188). Toisaalta voi miettiä, onko faniyhteisön rajaaminen virtuaaliyhteisöksi edes mahdollista, sillä jäsenet saattavat tavata toisiaan keskustelupalstojen lisäksi kasvokkain esimerkiksi keikkojen yhteydessä, mikä vaikuttaa suhteisiin ja viestintään myös netin puolella.

Sosiaalisen median tuoman fanikulttuurin muutoksen myötä fanius on yhä avoimempaa ja näkyvämpää. Taylor Swift -fanius on viimeisen vuoden aikana saanut osakseen mediahuomiota varsinkin konsertteihin liittyvän toiminnan myötä. Mutta mitä fanius (engl. *fandom*) tarkalleen ottaen on? Tutkijoilla on eri näkemyksiä siitä, kuinka faniutta tulisi määritellä. Faniudelle on hankala antaa yksiselitteistä määritelmää ehkä juuri senkin vuoksi, että termi on yleistynyt arkikieleen epämääräisen laajana käsitteenä (Hills 2002: viii). Keskeiseksi tekijäksi vaikuttaa

---

¹ Kattotermi queer-identiteeteille; akronyyymi sanoista lesbo, homo (engl. *gay*), bi, trans, queer ja muut.

kuitenkin nousevan tietynlainen toimijuus. Media- ja kulttuurintutkija Mark Duffettin (2013: 18) mukaan fani voidaan määritellä henkilönä, jolla on “suhteellisen syvä” positiivinen tunne side faniuden kohteeseen, ja joka tutustuu ja osallistuu faniuden toimintaan ja käytäntöihin (engl. *fannish practices*). Fanius ei siis ole vain olemista, vaan se vaatii tietynlaista toimintaa. Toiminnan tapoja on erilaisia, mutta pääosin se viittaa faniuteen liittyvien tekstien tuottamiseen, mukaan lukien digitaalisilla alustoilla käyty keskustelu (Hills 2013: 136). Toisaalta Duffett (2013: 26) huomauttaa, että mikään tällaisen toiminnan muoto ei ole tae fani-identiteetin omaksumisesta, sillä ihmiset itse määrittelevät tai eivät määrittele itseään faneiksi erinäisin perustein. Tässä tutkielmassa käsitän faniuden yhteisöllisenä toimintana, ja koska tarkastelen tietyn alaryhmän toimintaa, pidän tärkeänä, että myös vaatimus tähän alaryhmään kuuluvan fani-identiteetin omaksumisesta täyttyy.

Pyrin tässä tutkielmassa selvittämään verkkoaineistosta laadullisen sisällönanalyysin avulla tapoja, joilla gaylorit tuottavat faniutta kommunikoidessaan X:ssä ja sitä kautta jatkuvasti rakentavat identiteettiään ryhmän jäsenenä. Tarkastelen tutkimuskohdetta sekä itsenäisenä yhteisönä että yhtenä alaryhmistä isomman faniyhteisön sisällä. Tavoitteena on tuottaa tietoa tästä rajatusta ilmiöstä fanikulttuurille keskeisiä teorioita soveltaen, ja samalla lisätä ymmärrystä faniudesta yleisemmällä tasolla. Sijoitun tällä tutkielmalla fanitutkimuksen, populaarimusiikin ja -kulttuurin tutkimuksen sekä sosiologian tutkimuskenttien risteykseen.

2 Tutkimustaustaa

Fanitutkimus on kulttuurintutkimuksen puolelta noussut tutkimuksen ala, joka keskittyy faniyhteisöihin ja -käytäntöihin (Duffett 2013: 2), ja se on musiikkitieteen tapaan monitieteellistä. Fanitutkimuksesta arvokasta tekee erityisesti sen potentiaali tarjota tietoa identiteetin eri ulottuvuuksista ja ymmärrystä omista asenteistamme ja käytöksestämme nykypäivän digitalisoituneessa maailmassa, jossa identiteetti on yhä enenevässä määrin kietoutunut kulttuuriteollisuuden tuotteisiin (Duffett 2013: 3).

Fanikulttuuria säätelevät ympäröivän maailman normit ja rajoitukset, ja kuten muutkin kulttuuriset ryhmät yleensä, myös faniyhteisöt rakentuvat hierarkkisesti (Nikunen 2008: 188). Fanin asemaan yhteisön hierarkiassa vaikuttaa muun muassa faniuden ”taso” eli omistautuneisuuden ja osallistumisen määrä (Cavicchi 1998: 96). Virtuaalifaniryhmissä keskeisenä statukseen vaikuttavana tekijänä esiin nousee verbaalinen lahjakkuus (Nikunen 2008: 188).

Hierarkian lisäksi faniryhmiä voi olla alaryhmiä, jotka suhtautuvat faniuden kohteeseen eri tavoin. Jakautumista voi syntyä esimerkiksi sen mukaan, ketä bändin jäsenistä ihailee eniten (ks. Baker 2009) tai kenen kanssa idoliaan ”shippaa”¹ (Chin 2018: 247). Fanitutkija Kristina Busse (2013) huomauttaa fanien olevan myös hyvin tarkkoja siitä, fanittavatko muut ”oikein”. Tarve valvoa muiden fanitusta tulee ulkomaailmasta ja sen normeista. Rajaamalla yhteisön ulkopuolelle ”väärin” toimivia ja ajattelevia faneja yhteisö pyrkii suojelemaan itsettään ulkopuolelle välittyvää kuvaa. Tarpeeksi hyvän fanin määreiseen kuuluu esimerkiksi fanitiedon hallinta tai tarpeeksi kauan jatkunut fanius. (Busse 2013.)

2.1 Fanit tekijöinä ja tulkitsijoina

Osallistuvan kulttuurin käsite kuvaa mediatutkija Henry Jenkinsin (2018) mukaan faniuden toiminnan ydintä. Fanikulttuuri muodostuu ihailtujen populaarikulttuurin tuotteiden ympärille, mutta sen sijaan, että fanit kuluttaisivat tuotteita passiivisina seuraajina, he osallistuvat kulttuuriin aktiivisesti tuottamalla omia tekstejä. Fanien tuottamat tekstit, muun muassa fanifiktio, -teoriat, -videot ja -taide, laajentavat luovalla tavalla ihailun kulttuurituotteen maailmaa. Niiden kautta yhteisö neuvottelee myös jakamiaan tulkintoja ja merkityksiä, joita faniuden kohteelle annetaan. (Jenkins 2018: 18–23.)

---

¹ Shippaaminen (engl. *shipping*, sanasta *'relationship'*) viittaa toimintaan, jossa fani toivoo tai kannattaa kahden henkilön tai hahmon välille romanttista suhdetta (*Vox* 7.6.2016).

Populaarikulttuurin tuotteilla kuten musiikilla on yleensä jokin ensisijainen merkitys, mutta yleisön ei ole välttämätöntä ottaa ilmeisintä merkitystä vastaan sellaisenaan, vaan tekstien tulkintaa voi lähestyä myös vaihtoehtoisilla tavoilla. Esimerkiksi musiikkia voi kuunnella ”queer-korvalla” ja löytää rakkauden kuvauksista yhteyksiä saman sukupuolisten henkilöiden väliseen rakkauteen (Richardson ym. 2020: 40). Kuuntelu queer-näkökulmasta tai niin sanottu queer-linssin läpi on tulkittamisen tapa, jota kutsutaan vastakarvaan tai toisin lukemiseksi, sillä se vastustaa oletusarvoisia viestejä ja koittaa nähdä niiden ohi (Rossi 2003: 13–14). Sosiologi Stuart Hallin (1973) mukaan yleisin tapa rakentaa suhdettaan mediatekstiin on tehdä neuvoteltua luentaa (engl. *negotiated readings*). Hän tarkoittaa tällä luentaa, jonka myötä yksilö ei suoraan hyväksy muttei myöskään hylkää ensisijaisina annettuja merkityksiä, mutta neuvottelee suhdetta alkuperäisen tekstin ja oman näkökulmansa välillä tehden kompromisseja (Hall 1973).

Mahdollisten eri tulkintatapojen määrästä huolimatta faniyhteisöille kehittyi yleensä faanon eli ”jonkinlainen yhteisymmärrys tai tarina siitä, kuinka kohdetta tulkitaan ja luetaan” (Nikunen 2008: 189). Yhteisymmärrykseen päästäkseen faniyhteisön jäsenten täytyy neuvotella keskenään tulkinnoista, jolloin neuvotellun luennan prosessiin yhdistyy sosiaalinen ulottuvuus. Oman itsensä ja tekstin välisen suhteen lisäksi neuvoteltavana on suhde muihin tulkintoihin. (Jenkins 2018: 15–16.) Jaetun merkityksenannon tuloksena neuvotellaan myös omaa ja yhteistä identiteettiä.

2.2 Fani-identiteetti

Kuten todettu, on identiteetti keskeisesti sidoksissa faniuteen. Identiteetti ymmärretään yleisesti yksilön tai yhteisön ominaisuuksien kokonaisuutena, jonka kautta rakennetaan käsitystä omasta itsestä. Se muodostuu ja muuttuu alati toistuvissa kulttuurisissa, yhteiskunnallisissa ja sosiaalisissa prosesseissa, mutta samaan aikaan siihen liittyy myös jonkin tason pysyvyys. (Tieteen termipankki 8.4.2021.) Musiikintutkija ja sosiologi Simon Frith (1996) esittää, että populaarimusiikki on keskeinen väline, jonka avulla identiteettiä rakennetaan. Musiikki – sekä sen tekeminen että kuunteleminen – ei heijasta identiteettiä, vaan on itsessään se prosessi, jossa käsitys omasta identiteetistä syntyy. Kun kuuntelija reagoi musiikkiin myönteisesti, samaistuu hän samalla musiikin esittäjään sekä muihin, jotka pitävät kyseisestä musiikista. (Frith 1996.)

Fanitutkimuksessa identiteetin käsite on usein pohjattu sosiaalitieteiden puolelta lähtöisin olevaan sosiaalisen identiteetin teoriaan. Sosiaalipsykologit Abrams ja Hogg (1990: 2) tiivistävät sosiaalisen identiteetin syntyvän yksilön kokemuksesta siitä, että tämä kuuluu johonkin tiettyyn ryhmään. Teorian mukaan identiteettiä vahvistetaan vertaamalla omaa ryhmää (sisäryhmä) johonkin ryhmään, jonka jäsen ei ole (ulkoryhmä), ja etsimällä eroavaisuuksia, jotka saavat sisäryhmän näyttämään ulkoryhmää paremmalta (Abrams & Hogg 1990: 3). Hall (1997) kutsuu tätä prosessia jaoksi “meihin” ja “heihin”.

Sosiaalisen identiteetin teoria sisältää ajatuksen, jonka mukaan ryhmällä on tietty valta-asema laajemmassa yhteiskunnallisessa verkostossa, ja ryhmät käyvät keskenään valtataistelua pyrkien joko parantamaan tai ylläpitämään asemaansa. Korkeammalla hierarkiassa olevien ryhmien ominaisuudet, arvot ja ideologiat ovat usein yleisesti hyväksytympiä, jolloin alisteisten (engl. *subordinate*) ryhmien jäsenille voi olla haastavampaa kokea vertailun tuloksena paremmuutta. Välttääkseen negatiivisen identiteetin rakentumisen alisteinen ryhmä voi etsiä vaihtoehtoisia tapoja kilpailuun ulkoryhmien kanssa, esimerkiksi määritellä paremmuutta uudella tavalla tai tehdä vertailua uusista, itselleen edullisista näkökulmista. (Abrams & Hogg 1990: 4–5.) Abrams ja Hogg (1990: 6) viittaavat Hinklen ja Brownin (1990) huomauttavan kuitenkin, ettei vertailu ole kaikille ryhmille välttämätöntä positiivisen sosiaalisen identiteetin muodostamiseksi, eikä tietoista valtataistelua käydä kaikkien ryhmien toimesta. Faniyhteisöillä sosiaalisen statuksen nostaminen ei yleensä ole ensisijainen tavoite (ks. esim. Cavicchi 1998: 185–186). Toisaalta fanikulttuureihin kuuluu olennaisesti faniyhteisöjen välinen kilpailu ja väittely esimerkiksi siitä, minkä yhteisön idoli on paras laulaja tai esiintyjä eli kenellä on paras maku.

2.3 (Fani)kulttuurinen pääoma

Faniyhteisön jakamaa tietoa voidaan hahmottaa kulttuurisen pääoman käsitteellä. Kulttuurinen pääoma on sosiologi Pierre Bourdieun (1986) käsite osana laajempaa teoriaa, joka selittää yhteiskunnan hierarkkista rakentumista pääoman jakautumisen mukaan. Siinä missä taloudellista pääomaa saadaan rikastumalla, kulttuurinen pääoma kertyy taitoja ja kieliä oppimalla, tapoja ja arvoja omaksumalla, sekä muuta kulttuurista tietämystä lisäämällä. Kulttuurisen pääoman suuri määrä yksilöllä kertoo tyypillisesti korkeammasta yhteiskunnallisesta asemasta, sillä kulttuurinen pääoma lisää mahdollisuuksia kasvattaa sosiaalista ja taloudellista pääomaa esimerkiksi parempien työpaikkojen ja laajempien sosiaalisten verkostojen muodossa. Tämä tapahtuu vaihtamalla pääomaa. (Fiske 1992: 31–32.)

Pääoman vaihto tapahtuu kuvainnollisella sosiaalisista prosesseista muodostuvalla kentällä, jollaiseksi myös faniyhteisö voidaan luokitella (Chin 2018: 247). Faniyhteisöihin tyypillisesti liittyvät kulttuurin muodot, kuten populaarimusiikki ja televisiosarjat, eivät kuitenkaan täysin sovi Bourdieun pääoman malliin niiden vähäisen yhteiskunnallisen arvostuksen vuoksi, kuten mediatutkija John Fiske (1992) huomioi. Fiske on kehittänyt Bourdieun teoriaan nojaten populaarikulttuurisen pääoman käsitteen, joka auttaa ymmärtämään fanikulttuurin rakentumista. Kun fanit levittävät tekstejään faniyhteisöjen sisällä, he luovat kulttuureita omine tuottamisen ja jakelun käytäntöineen. Fiske nimittää ilmiötä varjokulttuuritaloudeksi (engl. *shadow cultural economy*). Varjokulttuurien jäsenet tuottavat oman populaarikulttuurisen pääomansa, joka täyttää näissä kulttuureissa saman tehtävän kuin Bourdieun kulttuurinen pääoma valtakulttuurissa. (Fiske 1992: 30–33.) Fanikulttuurisella pääomalla on yleisesti ottaen arvoa vain sen synnyttäneen yhteisön sisällä eikä se siirry fanikulttuurista toiseen (Chin 2018: 250).

Kulttuurisen pääoman kasvattamisessa olennaisinta on tiedon lisääminen. Fanitieto lisää fanin ymmärrystä tekstistä, vähentää etäisyyttä artistiin ja syventää samaistumisen kokemusta. (Fiske 1992: 42–43.) Tätä kautta fanikulttuurisella pääomalla on yhteys identiteetin rakentamiseen. Fiske (1992: 42–43) antaa tästä myös aiheeseen sopivan esimerkin: queer-yhteisöjen sisällä jaettu tieto julkisuuden henkilöiden queeriydestä (kuten Marilyn Monroen biseksuaalisuus) ennen tiedon tuloa julki suurelle yleisölle auttaa erottamaan oman ryhmän (tiedon haltija) muista ja siten vahvistaa vähemmistöryhmän identiteettiä.

2.4 Taylor Swift tutkimuksen kohteena

Yhdysvaltalainen laulaja-lauluntekijä Taylor Swift on ”tehnyt historiaa” niin Billboard-listoilla kuin live-esiintyjänäkin. Vuonna 1989 syntynyt Swift nousi kuulijoiden tietoisuuteen julkaistuaan nimeään kantavan esikoisalbuminsa teini-ikäisenä 2000-luvun puolivälissä (Ray 2024). Kymmenen albumia ja useita uudelleenlevytyksiä myöhemmin häntä voi pitää yhtenä maailman vaikutusvaltaisimmista artisteista, mistä kielii esimerkiksi nimeäminen Time-lehden Vuoden henkilöksi 2023 (*Time* 6.12.2023). Uran alkuaikojen kantrimusiikin Swift on sittemmin vaihtanut popmusiikkiin, jossa voi kuulla vaikutteita muun muassa folk-, rock- ja elektronisesta musiikista. Taylor Swift on rikkonut musiikkialan ennätyksiä monissa kategorioidissa, muun muassa Spotifyn kuuntelutilastoissa, Grammy-palkintojen ja -ehdokkuuksien määrissä sekä kiertuetuloissa mitattuna (McDowell 2024).

Populaariyleisön suosion lisäksi Taylor Swift on saanut enenevässä määrin huomiota myös akateemisen maailman suunnalta, sillä niin hänen musiikkinsa, tekstinsä, esiintymisensä kuin

vaikutuksensakin on ollut tutkimuskohteena useiden eri alojen julkaisuissa (ks. esim. Ryan Bengtsson & Edlom 2023; Sloan 2021; Théberge 2021) ja opinnäytetöissä. Helmikuussa 2024 Melbourne Universityssä järjestettiin pelkästään Taylor Swift -tutkimukselle omistettu konferenssi (Swiftposium 2024: An Academic Conference on Taylor Swift, 2024). Myös artistin faneista on tehty aiempaa tutkimusta, muun muassa fanien seksuaalisen identiteetin ja asenteiden yhteydestä heidän tulkintoihinsa Swiftin kappaleissa kuvatuista ihmissuhteista (ks. Dajches & Stevens Aubrey 2022).

3 Tutkimusasetelma

Tutkimuskysymykseni on: millä tavoin gaylor-faniyhteisö rakentaa jaettua identiteettiä sosiaalisen median alustalla X (ent. Twitter)? Olen kiinnostunut siitä, kuinka fanit toimivat, ja millaisena he esittävät itsensä tuottaessaan tekstejä yhteisönsä luettavaksi ja jaettavaksi. Analyysia ohjaavina alakysymyksinä tarkastelen myös mitä kulttuurisen pääoman muotoja faniyhteisö jakaa, ja nouseeko esiin jotain erityistä X:stä faniuden toiminnan välineenä.

3.1 Aineisto

Keräsin tutkielman aineiston X:ssä, jota tarkastelemani yhteisö käyttää faniuden toiminnan välineenä. X, entiseltä nimeltään Twitter, on multimodaalisten viestien jakoon tarkoitettu sosiaalisen media alusta. Käyttäjät voivat julkaista alustalla lyhyitä, yleensä maksimissaan 280 merkkiä pitkiä viestejä, jotka sisältävät esimerkiksi tekstiä, kuvaa tai videota. Käyttäjä voi itse määrittellä, salliiko hän julkaisemiensa viestien julkisen näkyvyyden vai näkyvätkö julkaisut vain valituille seuraajille. Palvelun yhteisöllisyys perustuu julkaisuihin vastaamiseen sekä niiden tykkäämiseen ja jakamiseen. Alustan nimen vaihdosta huolimatta viittaen tässä tutkielmassa alustan julkaisuihin edelleen twiitteinä ja niiden julkaisemiseen twiittaamisena termien vakiintuneisuuden vuoksi. Alustana X on faniyhteisöjen ja jaetun identiteetin tarkasteluun otollinen sen runsaan sosiaalisen fanikulttuurin vuoksi.

Aineistoni koostuu gaylor-yhteisöön kuuluvien käyttäjien kaikille avoimista englanninkielisistä twiiteistä, jotka sisältävät tekstiä ja osa lisäksi kuvia ja videota, eli toisin sanoen ne ovat multimodaalisia tekstejä. Valitsin sosiaalisen median aineiston, sillä sen avulla pystyn tarkastelemaan valitun yhteisön toimintaa, minkä lisäksi se on helposti saavutettavissa ja kerättävissä. Suoritin aineiston keräämisen helmikuussa 2024. Käytin aineiston keruun menetelmänä yhdistelmää sanahausta ja valikoitujen käyttäjien twiittien haravoinnista. Käytin twiittien etsimiseen alustan omaa hakutoimintoa, ja rajasin haun ajallisesti vuoden 2024 kuuden ensimmäisen viikon ajalle. Poimin ensin 38 twiittiä kahden eri sanahaun tuloksista, jotka löytyivät valitsemillani hakutermeillä ”gaylor” ja ”Taylor queer”. Karsin tässä vaiheessa pois kaikki twiitit sellaisilta käyttäjiltä, joiden faniyhteisöön identifioitumisesta ei ollut varmuutta. Tein tämän tarkistamalla, oliko käyttäjä itse ilmaissut yhteisöön kuulumisensa joko käyttämällä gaylor-sanaa käyttäjänimessään tai profiilin kuvauksessa tai ilmaisemalla twiitissä yhteisöön kuulumisen.

Pyrin ensimmäisellä sanahaulla löytämään twiittien lisäksi faniyhteisöön kuuluvia käyttäjiä, joiden julkaisemia ja jakamia twiittejä kävin seuraavaksi läpi poimien niistä lisää sisällöltään

sopivia osaksi aineistoa. Pyrin rajaamaan aineistoa myös käyttäjien seuraajamäärän ja aktiivisuuden mukaan, jotta saisin mahdollisimman todenmukaisia tuloksia yhteisön tavoista, mutta asettanut tähän etukäteen tiettyjä rajoja ja lopulta hylkäsin tällä perusteella noin kolme twiittiä, jotka oli julkaistu epäsäännöllisiltä alle 100 seuraajan tileiltä.

Lopulliseen aineistoon tuli 60 yksittäistä twiittiä, joista vanhin on julkaistu 3. tammikuuta 2024 ja uusin 12. helmikuuta 2024. Päätin valita aineistooni vain yksittäisiä twiittejä jättäen twiitteihin tulleet vastaukset tutkimuksen ulkopuolelle, sillä pyrin kokoamaan yhteisön viestinnästä mahdollisimman laajaa joukkoa erilaisia ”puheenvuoroja” löytääkseni aineistosta erilaisuuksia, kuten laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus (Juuti & Puusa 2020: 14). Havaintoni mukaan vastaukset sisälsivät suurelta osin lyhyitä samanmielisyyttä osoittavia kommentteja eivätkä niinkään aineiston kannalta uutta ja erilaista ainesta. Osa aineiston twiiteistä sisältää sitaattina toisen twiitin, mutta ovat myös itsenäisiä viestejä eivätkä pelkästään alkuperäisen viestin uudelleentwiittauksia.

Eettisyyden arvioiminen sekä aineiston eettinen kerääminen ja käsittely on tärkeää kaiken tutkimuksen yhteydessä. Eettisten periaatteiden soveltamista verkosta kerättyihin teksteihin mutkistaa kuitenkin se, että verkossa ihmisen, tekstin ja datan välinen raja usein hämärtyy (Laaksonen 2018). Sosiaalisen median aineistojen käytöstä on kirjoitettu joitain yleisiä ohjenuoria tietentekijöille. Esimerkiksi jos aineistosta analysoidaan sisältöä, ”voidaan sosiaalisen median aineistot rinnastaa julkistetuiksi tiedoiksi tai rekisteriaineistoiksi, jolloin tutkittavien erillistä suostumusta ei vaadita” (Laaksonen 2018). Keräämäni twiitit on julkaistu avoimessa yhteisössä avoimella alustalla, ja ne ovat olleet julkisesti kaikkien saatavilla. Twiittien kirjoittajien käsitystä tekstiensä julkisuudesta on kuitenkin vaikea arvioida, joten niiden julkinen saatavuus ei ole yksin riittävä peruste eettisyydelle. Tutkijan täytyy miettiä kontekstia, jossa twiitit on tuotettu, twiiteissä esiintyvän tiedon arkaluontoisuutta sekä esimerkiksi tutkimuksen mahdollisuutta aiheuttaa haittaa tutkittavalle kohteelle tai kirjoittajien yksityisyydelle. (Laaksonen 2018.) Käyttämästäni aineistosta ei paljastu viestien kirjoittajien henkilöllisyyksiä eikä arkaluontoista tai yksityisyyttä uhkaavaa tietoa.

3.2 Analyysimenetelmä

Aineiston analysointiin valitsin menetelmäksi laadullisen sisällönanalyysin. Laadullinen sisällönanalyysi on systemaattista tekstianalyysia, joka sopii strukturoimattomaan ja luonnolliseen eli esimerkiksi ihmisten arkista toimintaa kuvaavaan aineistoon. Tutkittu ilmiö pyritään sisällönanalyysin avulla saamaan tiivistettyyn muotoon ja löytämään siitä merkityksiä. (Sarajarvi

& Tuomi 2017: 108) Tarkoituksena ei ole saada tarkkaa käsitystä siitä, kuinka usein tai paljon tietyt asiat aineistossa toistuvat, vaan löytää eri näkökulmia tarkasteltavaan ilmiöön (Juuti & Puusa 2020: 14).

Sisällönanalyysin analyysitapoja on luokiteltu aineistolähtöiseen, teoriaohjaavaan ja teorialähtöiseen (Sarajärvi & Tuomi 2017: 95–98), joista käytän tutkielmassani teoriaohjaavaa tapaa. Teoriaohjaavan analyysin valitsemalla pyrin aloittamaan analyysin teon huomioimalla itse aineistosta nousevia asioita, ja selittää ja käsitteellistää ilmiöitä jo aiemmin tutkittujen teorioiden kautta. Kuten Puusa (2020: 151) toteaa, ensimmäisiä alustavia havaintoja aineistosta syntyy jo aineistoa kerättäessä ja tallennettaessa analysoitavaan muotoon. Olin ennen analyysin aloittamista jo kerännyt tietoa teoreettista pohjaa varten, ja tämä tieto väistämättä vaikuttaa ajatteluun analyysiprosessin jokaisessa vaiheessa. Pyrin Puusan ehdotuksen mukaisesti katsomaan aineistoa avoimin mielin, ja välttämään minkään ennalta valitun näkökulman rajoittavan arvokkaiden huomioiden tekemistä aineiston sisällöstä. Valitsin tutkielmassani käyttämän teoreettisen näkökulman ohjaamaan analyysia vasta ensimmäisen vaiheen jälkeen, kun olin katsonut, mitä aineistosta nousee esiin.

Käytän analyysini tukena Puusan (2020: 149) ohjeistusta laadullisen sisällönanalyysin käytännön toteutukseen. Laadullisen sisällönanalyysin käytännön toteutukseen kuuluu muun muassa “aineistoon tutustuminen, sen pelkistäminen, kategorisointi ja teemoittelu, sekä tulkinta”. Analyysiprosessi ei ole yksiviivainen vaiheesta toiseen etenevä, vaan monivaiheinen, millä tarkoitetaan vaiheiden päällekkäisyyttä ja niihin uudelleen palaamista. Jokainen vaihe myös vaatii tulkintojen tekemistä. Vaiheiden tavoite on paloitellun aineiston kokoaminen yhteen merkitykselliseksi kokonaisuudeksi, josta vedetään sitten johtopäätöksiä yleisemmälle tasolle. (Puusa 2020: 145–159.)

Aloitin aineiston pelkistämisen kirjoittamalla auki aineiston twiiteissä esiintyvien asioiden ja ilmaisujen merkityksiä, sekä arvioimalla esimerkiksi twiittien sävyä ja kirjaamalla ylös kontekstia. Aineiston kategorisointivaiheen aikana lajittelin twiittejä ryhmiin samankaltaisuuksien mukaan niissä tulkitsemieni eri toiminnan tapojen perusteella. Samalla käsitteellistin sisältöä antamalla kategorioille kuvailevia nimiä. Kategorisointia tehdään uudelleen yhdistelemällä alakategorioita kokonaisuudeksi niin kauan kunnes tämä ei sisällöllisesti ole enää perusteltua, ja jokainen kategoria auttaa vastaamaan tutkimuskysymykseen (Puusa 2020: 153). Kuten Alasuutari (2011: 78) toteaa, aineistosta tehtävät havainnot eivät itsessään ole tuloksia, vaan

tutkimustuloksia saadakseen havaintoja pitää myös tulkita. Tulkinta on aineistosta nousevien asioiden pohtimista ja tekemistä selkeämmäksi (Puusa 2020: 154).

4 Gaylor-identiteetin muodostaminen

Identiteettiä rakennetaan gaylor-faniyhteisössä useilla eri toiminnan ja vuorovaikutuksen keinoilla. Analyysissäni nostan esiin neljä pääkategoriaa gaylor-fanien identiteetin muodostamisen tavoille: 1) tunnesiteen luominen faniuden kohteeseen, 2) yhteisön tapojen, arvojen ja asenteiden neuvottelu, 3) eronteko muihin ja 4) fanitiedon jakaminen. Kategoriat ovat osittain limittäisiä, sillä monessa aineistoon kuuluvassa twiitissä on usean kategorian alle sopivaa sisältöä. Käsittelen erikseen jokaista neljää kategoriaa seuraavaksi alaluvuissa.

4.1 Tunnesiteen luominen faniuden kohteeseen

Mediatutkija Kaarina Nikunen (2008: 190) toteaa, että “faniyhteisöjen lähtökohtanaan on intohimoinen suhde tiettyyn tekstiin”. Musiikkifanit peilaavat omaa elämäänsä musiikkiin (ks. esim. Cavicchi 1998: 135) ja samaistuessaan tiettyyn musiikkiin syntyy tunneside, jonka kehittäminen ja vaaliminen rakentaa heidän identiteettiään (Frith 1996). Myös gaylor-yhteisön toiminnasta voi päätellä yhteisön jäsenten suhtautuvan intohimoisesti faniuden kohteeseensa eli Taylor Swiftiin ja tämän musiikkiin. Tämän suhteen tai tunnesiteen luomiseen ja vahvistamiseen tunnistan aineistosta kaksi tapaa: samaistuminen ja ihailu.

Koska fanit eivät oletusarvoisesti tunne idoliaan henkilökohtaisella tasolla, tunneside kohdistuu niin sanotusti kuviteltuun ja idealisoituun persoonaan, joka muodostuu idolin tavasta esiintyä julkisuudessa sekä fanin siitä muodostamista tulkinnoista. ”Pop-idoli on sekoitus autenttisuutta ja fantasiaa”, sillä artisti esittää itseään eikä jotain muuta, mutta tämä itsestä esitetty versio on tarkkaan harkittu ja sillä pyritään rakentamaan tietynlaista imagoa (Haavisto 2018). Esiintymisensä myötä artisti voidaan esimerkiksi valtavasta julkisuudesta huolimatta nähdä maanläheisenä, ja kokea siten hengenheimolaisuutta rikkaaseen rocktähteen (ks. Cavicchi 1998: 69). Imagon keinotekoisuus ei välttämättä tee tunnesiteestä vähemmän merkittävää fanin näkökulmasta, mutta on tärkeää huomioda, että se, millaisena fanit idoliaan pitävät voi kertoa enemmän heidän omista arvoistaan kuin siitä, millainen henkilö julkisen kuvan takana todellisuudessa on.

Gaylor-yhteisö luo läheisempää tunnesidettä Taylor Swiftiin esimerkiksi twiittaamalla siitä, mitä mielipiteitä tai ajatuksia he arvelevat Swiftillä mahdollisesti olevan. Aineistossa esiintyvä spekulointi koskee muun muassa sitä, mitä Swift voisi ajatella jostain gaylor-yhteisön kehittämästä faniteoriasta. Fanit ehdottavat kuvitteellisia reaktioita, joita idolilla saattaisi olla eri asioihin, ja ne saavat tämän vaikuttamaan inhimilliseltä ja samaistuttavalta. Lisäksi gaylorit esittävät selkeästi oman käsityksensä siitä, kuinka Swift suhtautuu heihin. Käyttäjät nimeltä

@realbreadlor (7.1.2024) kirjoittaa totisesti uskovansa, ettei Swiftiä häiritse yhteisön tekemä queer-luenta hänen musiikistaan. Vastaavasti @gaylorgremlin (6.2.2024) painottaa, ettei ”menetä yöuniaa”, vaikka Swift loukkaantuisikin siitä, että fani kutsuu häntä queer-termeillä. Käyttäjät perustelee suhtautumistaan sillä, että ”ihmiset, jotka kokevat [homoksi kutsumisen] loukkaavana, pitävät homoutta pahana asiana” (@gaylorgremlin 6.2.2024). Tulkitsen tämän niin, että luodakseen läheistä tunnesidettä artistiin sekä identiteettiä faniuden kautta faneille on tärkeää kokea artistin hyväksyvän heidät sekä heidän toimintansa. Queer-näkökulmaan pitkälti nojaavassa gaylor-yhteisössä samaistuminen vaatii kokemuksen siitä, että Swift arvostaa ja tukee queer-yhteisöä.

Yhteisö voimistaa tunnepitoista suhdetta idoliin myös ulkonäköön kohdistuvan sekä musiikin ihannoivan kuvailun avulla. @meoutnowlor (17.1.2024) ilmoittaa, että hänen mielestään ”London Boy” on hyvä kappale, ja vaikka asia vaikuttaisikin olevan päinvastoin, on se itseasiassa Swiftin kappaleista yksi eniten queer-teemainen. Tulkitsen twiitin humoristisena, mutta samalla se viestii merkityksiä suhteen rakentamisesta musiikkiin. Musiikista voidaan nauttia ilman sen syvempiä tulkintoja, mutta fanille musiikista tekee paremman se, että musiikista voi queer-luennan avulla löytää queer-piirteitä. Äänellisten ominaisuuksien herättämän positiivisen reaktion lisäksi tunneside vahvistuu samaistumalla musiikkiin queer-yhteyden kautta.

Virtuaaliyhteisöissä faniuden kohteen huomion tavoittelusta on tullut huomattavan tärkeä osa fanikulttuuria, kun sosiaalinen media on tehnyt idolien tavoittamisesta helpompaa. Tutkimuksessaan Lady Gagan ja tämän fanien välisestä tunnesiteestä median ja viestinnän tutkijat Click ym. (2013) toteavat, että sosiaalinen media mahdollistaa poikkeuksellisen vahvan ja vastavuoroisen suhteen luomisen artistin ja faniyhteisön välille, ja artistien tätä nykyä jopa odotetaan pitävän vuorovaikutussuhdetta aktiivisesti yllä. Toisaalta edelleenkin fanit vaikuttavat toimivan ensisijaisesti luodakseen ja vahvistaakseen keskinäisiä suhteitaan. Kuten Cavicchi (1998: 162) sanoo, suurelle osalle faneista syy liittyä faniyhteisöihin on kaipuu samanmielisten ihmisten seuraan. Tämän tutkielman aineistosta ei nouse esiin suoraa kommunikointia artistin suuntaan, vaan tunnesiteen luonti tapahtuu etäämmältä. Muiden fanien antama huomio vaikuttaa siis tärkeämmältä, mutta esimerkiksi haastatteluaineiston avulla voisi asiasta tehdä tukevampia johtopäätöksiä.

4.2 Yhteisön tapojen, arvojen ja asenteiden neuvottelu

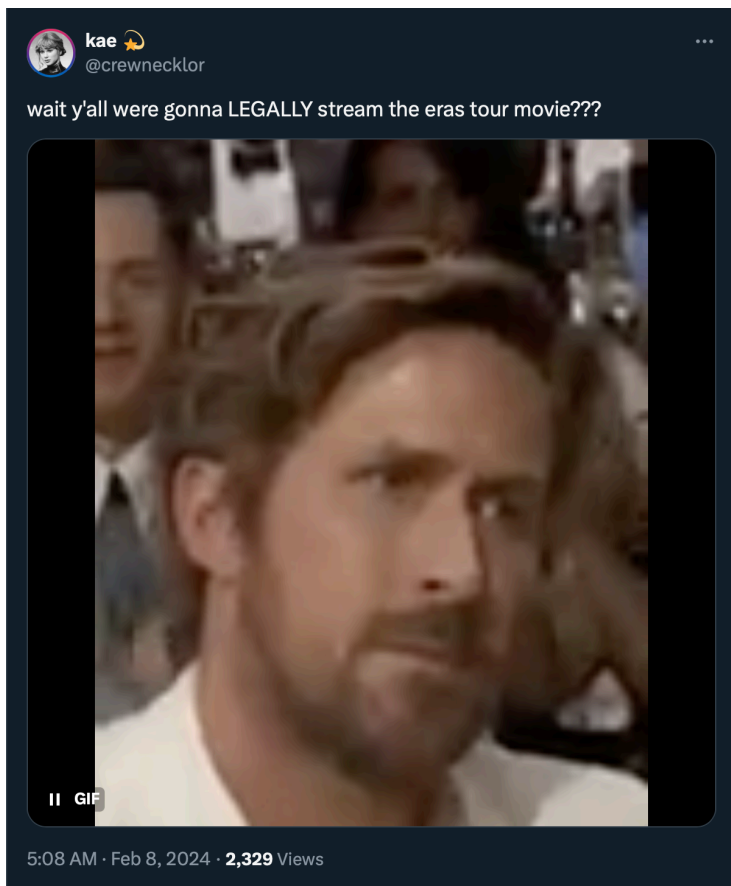
Faniyhteisön alaryhmään kuulumisen ja sen identiteetin ottaminen vaatii yhteisen idolin lisäksi muitakin juuri alaryhmää yhdistäviä ja heidät muusta yhteisöstä erottavia tapoja, mieltäpitäviä tai muita ominaisuuksia. Nämä ovat muutamia faniyhteisön kulttuurisen pääoman muodoista, joiden jakaminen voi auttaa luomaan yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Yhdistäviä tekijöitä neuvotellaan gaylor-yhteisössä esimerkiksi viestimällä käsityksistä muista yhteisön jakamista identiteettitekijöistä, kuten sukupuoli- ja seksuaalisesta identiteetistä. Käyttäjä @sensualitay (18.1.2024) kertoo twiitissään pitävänsä älyttömänä ajatusta, että gaylor olisi heteromies (ks. kuva 1). Toinen fani rakentaa käsitystä yhteisöstä viittaamalla yhteisön jäseniin sanalla ”gays” (@1989gaylor 8.2.2024). Twiitit rakentavat kuvaa tyypillisestä gaylorista ja tämän asenteista. Faneille vaikuttaa olevan haastavaa kuvitella hyvää motiivia sille, miksi valtaväestöön sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen puolesta kuuluva henkilö osallistuisi queer-näkökulman ottavaan toimintaan. Antaahan toisin lukeminen juuri ”mahdollisuuden löytää myös marginalisoiduille ryhmille mielekkäitä tulkintoja valtavirralla suunnatuista teoksista” (Hänninen 2021:54), vaikka näkökulman voikin ottaa kuka vain identiteetistä riippumatta.

Kuva 1 Fani jakaa twiitissä ajatuksiaan siitä, miten heteromies sopii gaylor-faniyhteisöön. Kuvakaappaus X:stä.

Asenteiden neuvottelua ilmenee käyttäjän @crewnecklor (8.2.2024) julkaisemassa twiitissä, jossa ihmetellään, ovatko muut faniyhteisön jäsenet aikoneet katsoa Taylor Swiftin konserttielokuvan laillisena suoratoistona (ks. kuva 2). Twiitti viestii fanin aiemman käsityksen ilmeisestä horjumisesta, kun tämä pyrkii selvittämään yhteisön olevan kanssaan samaa mieltä. Hän ei pelkästään kysy, vaan viestissä on havaittavissa sarkastinen sävy, joka toimii vaikuttamisen keinona asenteiden neuvottelussa.

Kuva 2 Käyttäjä @crewnecklor kysyy, olivatko muut fanit aikoneet katsoa Swifffin konserttielokuvan laillisesti. Twiittiin on liitetty gif, jossa näyttelijä Ryan Gosling katsoo hämmentyneenä ympärilleen Oscar-gaalan yleisössä. Kuvakaappaus X:stä.

Tavoista, arvoista ja asenteista viestimällä fanit muovaavat käsitystään ominaisuuksien kokonaisuudesta, joka jaettuun identiteettiin liittyy. Gaylor-yhteisö neuvottelee siitä, minkälainen fanisuus on ”oikeanlaista”, ja minkälaisia ihmisiä hyväksytään omiin piireihin. Neuvottelun myötä käsitys omasta ryhmään kuulumisesta ja niin ollen myös identiteetistä voi vahvistua, mikäli fani tuntee jakavansa tarpeeksi paljon asenteita ja arvoja ryhmänsä kanssa. Vastaavasti identiteettiä voi joutua neuvottelemaan uudesta näkökulmasta, mikäli kokemus yhteenkuuluvuudesta ei toteudu.

4.3 Eronteko muihin

Sosiaalisen identiteetin teorian mukaan identiteettiä rakentavat prosessit perustuvat erontekoon muista ryhmistä (Abrams & Hogg 1990). Erittelen eronteon kuitenkin myös omaksi kategoriakseen gaylor-identiteetin muodostamisen tapojen alla, sillä niiden twiittien lisäksi, joissa eronteon voisi tulkita tapahtuvan taustalla, aineisto sisältää myös merkittävästi twiittejä, joiden ymmärrän tekevän itsessään suoraa erontekoa. Erottautumista näyttää aineiston perusteella tapahtuvan sekä suhteessa ulkoryhmiin että oman yhteisön vastenmielisenä nähtyyn

toimintaan. Ulkoryhmä, joihin gaylor-fanit vertaavat itseään, on muu Taylor Swift -faniyh-
teisö, josta nimeltä mainitaan erityisesti 'hetlor'¹-alaryhmä, jolle nimen mukaisesti Swiftin he-
teroseksuaalisuus on tärkeää.

Yhtenä erottautumisen tapana gaylor-yhteisö tuottaa negatiivissävyytteisiä viestejä koskien ul-
koryhmiä. Useassa twiitissä tulee ilmi selkeä me vastaan he -asetelma gayloreiden ja hetlorei-
den välillä. Käyttäjä @diickvandyke (6.2.2024) on liittännyt julkaisuunsa kuvakaappauksen
saamastaan kielteisestä kommentista, josta hän toteaa: ”vihaan kun [hetlorit] tulevat kuokki-
maan twiitteihin, joissa häntä ei edes sanottu homoksi”². Oman yhteisön ulkopuolisia Taylor
Swift -faneja myös tehdään naurunalaiseksi tuomalla esiin esimerkiksi näiden fanitiedon puu-
tetta. @tsalchery (7.2.2024) toteaa, etteivät tietyt Swiftin fanit ”kuuntele tämän musiikkia ol-
lenkaan”, sillä nämä tulkitsevat hänen mielestään yhtä kappaletta väärin. Tämä viestintä ko-
rosta oman yhteisön paremmuutta suhteessa toisiin, kun se vihjaa gaylorien tuntevan Swiftin
musiikkia paremmin ja kuuntelevan sitä ”oikein”.

Kuten aiemmin mainitsin, Bussen (2013) mukaan fanit pitävät yleensä tarkkaan silmällä mui-
den fanien toimintaa normien noudattamisen osalta, ja sen mukaan hyväksyvät ihmisiä vali-
koidusti yhteisöönsä. Tämän kaltaista rajanvetoa ilmenee myös gayloreiden keskuudessa. Esi-
merkiksi @lgswiftie (9.1.2024) ilmaisee huojentuneisuutta siitä, kun huomaa, ettei ole kos-
kaan seurannut jotain gaylor-tiliä, jolle julkaistu ”huono” mielipide hirvittää häntä (ks. kuva
3). Aineisto ei kerro, mitkä mielipiteet ovat ei-hyväksytyjä, mutta olennaista on, että niitä
esittävien henkilöiden sulkeminen yhteisön ulkopuolelle on tärkeää fanin identiteetin kan-
nalta. Sen avulla vältytään ristiriidalta, jossa yhteisön sisäiset identiteettiä määrittävät mielipi-
teet riitelevät keskenään.

Kuva 3 Käyttäjä @lgswiftie on tyytyväinen, ettei seuraa gaylor-faneja, joilla on huonoja mielipiteitä.
Kuvakaappaus X:stä.

¹ Nimitys tulee sanoista hetero ja Taylor.

² ”i hate when they come into my business on tweets that didn't even call her gay”

”Tämä kuulostaa ihan hetlorin keksimältä jutulta” kommentoi käyttäjä @meanlore (6.2.2024) Taylor Swiftin uuden albumin kappaleiden nimiä (ks. kuva 4). Myös kritiikki, jonka voi nähdä osoitettavan Swiftin toimintaa kohtaan kääntyy ulkoryhmän alentamiseksi, kun omalle identiteetille epäedulliseksi koettu asia (ei-mieluisat kappaleiden nimet) yhdistetään toiseen ryhmään.

Kuva 4 Fani reagoi kuvaan, jossa on lista Taylor Swiftin *The Tortured Poets Department* -albumin kappaleista. Kuvakaappaus X:stä.

Ulkoryhmien ja vääränlaisen gaylor-faniuden kritisoinnin lisäksi omaa paremmuutta tai erityisyyttä tuotetaan myös tuomalla esiin myönteisiä kokemuksia yhteisöön kuulumisesta. Muun muassa ”gaylor twitterin” hauskuutta korostetaan. Toisissa twiiteissä kehdutaan, kuinka oma queer-historian ja -kulttuurin tuntemus on nimenomaan gaylor-faniuden ansiota. Esimerkiksi käyttäjä @grouponm0m (7.1.2024) vertaa Taylor Swiftin musiikkia Troijan hevoseen, joka kuljettaa fanit queer-tiedon ääreen.

Toisin kuin Cavicchi (1998: 186), joka tutkimuksessaan Bruce Springsteen -faneista ei havainnut näiden pohtivan asemaansa laajemmassa sosiaalisessa järjestelmässä tai yrittävän vaikuttaa sen rakenteisiin, itse huomaan puolestaan gaylor-faniyhteisön selvästi tiedostavan ja kommentoivan omaa asemaansa yhteiskunnassa. Asema suhteessa valtaväestöön tuodaan esiin huolestuneiksikin tulkittavissa twiiteissä. Viestintään mahtuu myös poliittisia piirteitä, mikä ei ole yllättävää yhteiskuntaa jakavien queer-oikeuksien ollessa niin tiiviisti kietoutuneena yhteisön muodostumiseen.

4.4 Fanitiedon jakaminen

Fanikulttuurisen pääoman kerryttäminen ja vaihto on keskeistä gaylor-identiteettiä vahvistavaa toimintaa. Fanitieto on yksi tämän pääoman tärkeimmistä muodoista. Aineistossa esiintyy paljon erilaisen tiedon tuottamista ja levittämistä, jonka myötä käsitys oman identiteetin erityisyydestä vahvistuu. Tyypillinen osa yhteisön fanitietoa on kaikenlainen tieto Taylor Swiftin musiikista ja Swiftistä artistina. Gaylorit jakavat tämän perustietouden muiden Swift-fanien kanssa, mutta se erottaa heitä ei-faneista.

Mielestäni erityisen kiinnostavaa gaylor-yhteisössä on heidän perusteellisuutensa tiedonhaussa ja fanitiedon tuottamisessa. Yhteisö kerryttää tietoa koskien Taylor Swiftin kappaleita, musiikkivideoita ja esiintymistä ja pureutuu ilmeisen syvälle yksityiskohtiin faniteorioissaan. Yksi fani kertoo ”päivän gaylor-tutkimusprojektistaan”, jonka ohjelmassa on katsoa ”43 koostevideota Danten Infernosta” (@Loudest_Womann 6.2.2024), kun taas toinen jakaa tekemänsä ”vertailevan analyysin”, jossa tarkastelee Taylor Swiftin kappaleen ja Emily Dickinsonin runon yhteneväisyyksiä (@gaylorgremlin 8.2.2024) (ks. kuva 5). Tämänkaltaisen fanitiedon tuottamisen prosessi vaatii tekijältään muunkin kulttuurisen pääoman hallintaa. Perusteellisesta toiminnasta kertomalla fani viestii myös omistautuneisuudestaan, mikä voi vaikuttaa tämän statukseen gaylor-yhteisössä ja siten myös olla identiteetille merkityksellistä.

Kuva 5 @gaylorgremlin otsikoi twiitissään ”vertailevan analyysin”, jonka hän on tehnyt Taylor Swiftin kappaleen ja Emily Dickinsonin (1830–1886) runon välillä. Vasemmalla kuva Emily Dickinsonista, oikealla kuvakaappaus Taylor Swiftin ”Anti-Hero”-musiikkivideosta. Kuvakaappaus X:stä.

Fanitiedon ja merkitysten tuottaminen värityy yhteisön neuvottelemilla yhteisillä näkökulmilla. Näistä päällimmäisenä nousee esiin queer-näkökulma, jolla yhteisö vastustaa heteronormatiivista ja ensisijaisia merkityksiä tuottavaa tulkintatapaa. Tämä näkyy muun muassa tavassa poimia tiettyjä yksityiskohtia laajemmista kokonaisuuksista. Kappaleesta tai haastattelusta saatetaan nostaa esille yksi lause, jonka voi tulkita queer-aiheeseen viittaavana. Näitä fanitiedon palasia yhteisö kutsuu ”gaylor-todisteiksi” (engl. *gaylor proof*), joka on tietoa siitä, mitä yhteisö pitää merkkeinä Taylor Swiftin queer-yhteyksistä. Esimerkiksi @dunknballz (16.1.2024) esittää gaylor-todisteena tiedon duetosta avoimesti queerin artistin Hayley Kiyokon kanssa sekä Swiftin lausumista sanoista esiintymisen yhteydessä (ks. kuva 6).

Kuva 6 Fani jakaa ”todisteita”, jotka ovat hänen mukaansa merkkejä Taylor Swiftin queer-yhteisöön kuulumisesta. Twiitissä viitataan amerikkalaisartisti Hayley Kiyokoon, joka laulaa kappaleissaan naisten välisestä rakkaudesta. Kuvakaappaus X:stä.

Uuden fanitiedon tuottamisen lisäksi tietoa levitetään yhteisön sisällä. Aineistoon valitsemistani twiiteistä kuusi on julkaistu yksinomaan fanitiedon jakamiselle omistetuilla tileillä. Tili nimeltä @gaylornews julkaisee informatiivisia twiittejä Taylor Swiftiin liittyvistä ajankohtaisista tapahtumista tai uutisista. Samantapaisesti @throwbackgaylor raportoi menneistä tapahtumista, esimerkiksi sellaisesta, kuinka vuoden takaisessa Grammy-gaalassa laulaja Beyoncé esittämät kiitokset queer-yhteisölle saivat Taylor Swiftin ”taputtamaan innokkaasti” (@throwbackgaylor 6.2.2024). Twiittejä täydennetään aiheeseen liittyvillä kuvilla ja videoilla.

Jaettu fanitietous tulee esiin myös muissa yhteyksissä kuin suoraan Taylor Swiftiä koskevaa tietoa levittävässä twiiteissä. Käyttäjän @evermyaa (20.1.2024) julkaisema twiitti esittelee tulevaa konserttia varten tehtyjä ystävyyskoruja (engl. *friendship bracelets*). Korut ovat näkyvä osa Taylor Swiftin fanien konserttikäytäntöjä, mikä on olennaista jaettua fanitietoa. Twiitin kuvassa on erivärisistä helmistä ja langoista tehtyjä koruja (ks. kuva 7). Kirjainhelmiä käyttäen koruihin on muodostettu sanoja. Sateenkaaren värisessä korussa lukee: ”ME OUT NOW” (suom. *minä ulkona nyt*). Sanat viittaavat Swiftin kappaleeseen ”ME! (feat. Brandon

Yksi tekemäni huomio on se, että aineistoon kerätyissä twiiteissä ei esiinny lainkaan aihetunnisteita (engl. *hashtag*). Yleensä fanit käyttävät aihetunnisteita silloin, kun twiittaavat valmiiksi suositusta aiheesta tai tarkoituksena on saada jokin aihe trendaamaan eli näkymään palvelun kaikille käyttäjille näkyvällä listalla. Aihetunnisteiden puuttuminen viittaa siihen, että yhteisö ei tavoittele teksteilleen suurta yleisöä. Tätä ajatusta tukevat myös aineiston twiitit, joissa ilmenee varauksellista suhtautumista Taylor Swiftin queer-teemojen käsittelyyn valtavirrassa. Tästä päätellen X:ää käytetään gaylor-yhteisössä nimenomaan tekstien jakamiseen omalle yhteisölle eikä ulkopuolisten kommentteja kaivata.

Fanitoiminnan alustana X tarjoaa paljon mahdollisuuksia. Faniuden tuottamisen helppouden myötä on helppoa osoittaa oma omistautumisensa, kun esimerkiksi albumin kuuntelun jokaisesta vaiheesta voi kertoa muille faneille heti ja toistuvasti. Toisaalta X myös edesauttaa vuorovaikutusta faniyhteisön ulkopuolisten kanssa, ja mikäli ulkopuolelta kohdistuu negatiivista viestintää itseen voi vaikuttaa se siihen, millaisena oma identiteetti koetaan. Fani-identiteetin muodostumisen kannalta tämä ei välttämättä ole huono asia, koska se voi lujittaa suhdetta oman yhteisön kenttään. Kommenttien vertailu ja lainaaminen omiin teksteihin on myös vaivatonta. Nikunen (2008: 187) sanoo, että ”itse tuotetut [...] virtuaaliyhteisöt ovat omiaan vahvistamaan positiivista fani-identiteettiä ja irrottautumista faniuden negatiivisista stereotyyppioista”.

Mahdollisia puutteita analyysissa voi syntyä esimerkiksi kontekstin tai kielen kautta. Vaikka olen aineistoa kerätessäni laittanut merkille tulkinnan kannalta mahdollisesti oleellisia tapahtumia, kuten uutisoinnin levyjulkaisusta tai palkintogaalasta, on silti mahdollista, että tulkitseen twiittien kontekstin ja merkityksen väärin. Myös se, että tilejä päivitetään pääasiassa anonyymisti, on pidettävä mielessä arvioidessa tulosten luotettavuutta. Käyttäjillä voi olla jokin tarkoituksella valittu rooli, jonka takia viestitään tietyllä tavalla, esimerkiksi liioitellun ilkeästi, kärjistäen tai käyttäen tietynlaista huumoria. Yhtä tiliä kohden voi olla useampi käyttäjä, ja vastaavasti yksi käyttäjä saattaa viestiä useammalla tilillä. Lisäksi aineiston englanninkielisyyden ja tutkielman suomenkielisyyden yhteensovittaminen aiheuttaa haasteita, sillä merkityksiä ei voi suoraan kääntää kielestä toiseen.

5 Yhteenveto

Tutkielmani tavoitteena oli selvittää tapoja, joilla faniyhteisön jaettu identiteetti kehittyy gaylor-faniyhteisön toiminnassa. Analyysin pohjalta voi todeta fanitoiminnan olevan gaylor-fanien keskuudessa monimuotoista. Yhteisön niin kutsuttu faanon kerrostuu suuresta määrästä fanitietoa, jonka keskipisteessä on queer-linssin läpi tarkasteltu Taylor Swiftin tuotanto. Näin ollen myös jaettu identiteetti kietoutuu queer-näkökulmaan.

Jaoin aineistosta löytämäni identiteetin muodostamisen tavat neljään kategoriaan. Ensimmäisenä kategoriana nostin esiin tunnesiteen luomisen Taylor Swiftiin ja tämän musiikkiin, mikä tuottaa identiteettiä ihailun ja samaistumisen kautta. Toinen kategoria – fanikulttuurin jakamien normien neuvottelu – rakentaa identiteettiä, sillä sen avulla fanit voivat saada selkeyttä yhteisöön kuulumisesta ja odotuksista, joita fani voi pyrkiä täyttämään tunteakseen yhteenkuuluvuutta. Kolmanneksi kategoriaksi muodostui erottautuminen muista ryhmistä. Oman yhteisön erityisyyden löytäminen verrattuna muihin, mikä on sosiaalisen identiteetin teorian ydin, näkyy asennoitumisessa ulkoryhmiin sekä niistä ja niiden kanssa tapahtuvassa keskustelussa. Paremmuuden kokemuksen tuottavia piirteitä etsitään omasta yhteisöstä jatkuvasti. Neljäntenä ja viimeisenä kategoriana esittelin fanitiedon jakamisen yhteisön kesken, joka näyttää myös olevan hyvin tärkeä gaylor-identiteettiä määrittävä tekijä. Arvokkaana pidetyn fanitiedon ja muun kulttuurin tuntemuksen muodot ovat yhteisössä erityisiä ja erottavat heidät sekä ei-faneista että muista Taylor Swiftin faneista.

Ongelmanasettelussa toin esiin myös kysymyksen sosiaalisen median erityisyydestä faniuden välineenä. X:n rooli fanien toiminnan alustana on tärkeä, sillä se määrittää, mitä tuottamisen muotoja on mahdollista käyttää. Verkkomateriaalin multimodaalisuus tuo toimintaan oman puolensa, joka vaikuttaa sävyerojen ja huumorin ilmaisuun sekä tarjoaa välineitä monipuoliseen teksteihin perehtymiseen ja merkitysten neuvotteluun. Sosiaalinen media ja varsinkin sen luonne keskustelun kärjistäjänä ja ulkopuolisten mielipiteiden korostajana on keskeinen fanitoimintaan ja -identiteettiin vaikuttava tekijä.

Fanikulttuuria käytetään sekä jo olemassa olevan identiteetin vahvistukseen, että itsetutkiskeluun, mikä voi auttaa löytämään uusia puolia itsestä niin fanina kuin faniuden ulkopuolelta. Yhteisöön kuulumisesta saa tukea omalle identiteetilleen. Jatkotutkimuksen kannalta kiinnostavaa voisi olla tarkastella queer-näkökulmaa tai esimerkiksi sukupuolen ja seksuaalisuuden merkitystä musiikin kuuntelussa ja fanituksessa syvemmin.

Lähteet

Tutkimusaineisto

60 twiittiä, ajalta 9.1.–12.2.2024.

Twiitit ovat tutkielman kirjoittajan hallussa kuvakaappauksina tallennettuina.

@1989gaylor (5.2.2024a) <https://x.com/1989gaylor/status/1754314695639527827>
 @1989gaylor (5.2.2024b) <https://x.com/1989gaylor/status/1754336825232039975>
 @1989gaylor (5.2.2024c) <https://x.com/1989gaylor/status/1754375572833145339>
 @1989gaylor (6.2.2024) <https://x.com/1989gaylor/status/1754653836466086091>
 @1989gaylor (8.2.2024) <https://x.com/1989gaylor/status/175544935795488399>
 @avasrep (7.1.2024) <https://x.com/avasrep/status/1744037664096239888>
 @communistay (4.2.2024) <https://x.com/communistay/status/1753911605035663853>
 @crewnecklor (5.2.2024) <https://x.com/crewnecklor/status/1754292066169782596>
 @crewnecklor (8.2.2024) <https://x.com/crewnecklor/status/1755428353421500477>
 @diickvandyke (9.1.2024) <https://x.com/diickvandyke/status/1744487580777742772>
 @diickvandyke (23.1.2024) <https://x.com/diickvandyke/status/1749906073744548313>
 @diickvandyke (6.2.2024) <https://x.com/diickvandyke/status/1754967417921389008>
 @diickvandyke (8.2.2024) <https://x.com/diickvandyke/status/1755375069579165917>
 @dunknballz (16.1.2024) <https://x.com/dunknballz/status/1747098618966732919>
 @evermyaa (20.1.2024) <https://x.com/evermyaa/status/1748532376886546773>
 @flowersfromivy (5.2.2024) <https://x.com/flowersfromivy/status/1754289997006487966>
 @gardengatelor (5.2.2024) <https://x.com/gardengatelor/status/1754283980222783802>
 @gaylorconfess (6.2.2024) <https://x.com/gaylorconfess/status/1754772776710541359>
 @gaylorgremlin (6.2.2024) <https://x.com/gaylorgremlin/status/1754987908619006361>
 @gaylorgremlin (8.2.2024) <https://x.com/gaylorgremlin/status/1755433430530056329>
 @Gaylor_Is_Real (6.2.2024) https://x.com/Gaylor_Is_Real/status/1754801443922661492
 @gaylornews (9.1.2024) <https://x.com/gaylornews/status/1744691981358445011>
 @gaylornews (5.2.2024a) <https://x.com/gaylornews/status/1754291053027315997>
 @gaylornews (5.2.2024b) <https://x.com/gaylornews/status/1754349727565709362>
 @gaylornews (6.2.2024) <https://x.com/gaylornews/status/1754685796274041235>
 @grouponm0m (5.1.2024) <https://x.com/grouponm0m/status/1743349575723700729>
 @lgswiftie (9.1.2024) <https://x.com/lgswiftie/status/1744485797074497865>
 @lgswitfie (6.2.2024) <https://x.com/lgswitfie/status/1754683660656153050>
 @lgswiftie (12.2.2024) <https://x.com/lgswiftie/status/1756894098789740690>
 @Loudest_Womann (6.2.2024)
https://x.com/Loudest_Womann/status/1754904004067201063
 @midnightlor (4.2.2024) <https://x.com/midnightlor/status/1753933073639772630>
 @MindfullyCat (24.1.2024) <https://x.com/MindfullyCat/status/1750247998129344843>
 @meanlore (7.1.2024) <https://x.com/meanlore/status/1743810004656750778>
 @meanlore (5.2.2024a) <https://x.com/meanlore/status/1754365148431520161>
 @meanlore (5.2.2024b) <https://x.com/meanlore/status/1754370231026188698>
 @meanlore (6.2.2024) <https://x.com/meanlore/status/1754693662548635824>
 @meanlore (8.2.2024a) <https://x.com/meanlore/status/1754693662548635824>
 @meanlore (8.2.2024b) <https://x.com/meanlore/status/1755412410494484883>
 @meoutnowlor (17.1.2024) <https://x.com/meoutnowlor/status/1747645394157224299>
 @meoutnowlor (19.1.2024) <https://x.com/meoutnowlor/status/1748418842034852169>
 @meoutnowlor (4.2.2024) <https://x.com/meoutnowlor/status/1754192289012859115>
 @mirrorballboobs (2.2.2024) <https://x.com/mirrorballboobs/status/1753295988297490808>

@p1tchlback1nk (6.2.2024) <https://x.com/p1tchblack1nk/status/1754946587464499263>
 @pinkponylor (5.2.2024) <https://x.com/pinkponylor/status/1754321524889194759>
 @realbreadlor (7.1.2024) <https://x.com/realbreadlor/status/1743830230278496491>
 @realbreadlor (9.1.2024) <https://x.com/realbreadlor/status/1744749015781003360>
 @sensualitay (18.1.2024) <https://x.com/sensualitay/status/1748039436854821370>
 @sneakininurbed (6.2.2024) <https://x.com/sneakininurbed/status/1754733851794964855>
 @takeoutcoffees (13.1.2024) <https://x.com/takeoutcoffees/status/1746027312934420663>
 @tays_dreamgirl (8.2.2024) https://x.com/tays_dreamgirl/status/1755433298052923755
 @the_manlor (6.2.2024) https://x.com/the_manlor/status/1754684000764071966
 @thetortureduser (30.1.2024) <https://x.com/thetortureduser/status/1752147825104678948>
 @throwbackgaylor (23.1.2024) <https://x.com/throwbackgaylor/status/1749809334031466602>
 @throwbackgaylor (6.2.2024) <https://x.com/throwbackgaylor/status/1754887154864464274>
 @timelessflowrs (7.1.2024) <https://x.com/timelessflowrs/status/1743845580034457871>
 @tinybraidlor (31.1.2024) <https://x.com/tinybraidlor/status/1752763562177790291>
 @tsalchemy (15.1.2024) <https://x.com/tsalchemy/status/1747007515684946418>
 @tsalchemy (7.2.2024) <https://x.com/tsalchemy/status/1755305297512411554>
 @wisteriawilloww (3.1.2024) <https://x.com/wisteriawilloww/status/1742330950468641153>
 @wlwonderfuck (8.1.2024) <https://x.com/wlwonderfuck/status/1744398444427346097>

Tutkimuskirjallisuus

- Abrams, Dominic & Hogg, Michael A. (1990) "An introduction to the social identity approach". *Social identity theory*. Toim. Dominic Abrams & Michael A. Hogg. New York: Harvester Wheatsheaf, 1–9.
- Alasuutari, Pertti (2011) *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino.
- Baker, Andrea J. (2009) "Mick or Keith: blended identity of online rock fans". *Identity in the Information Society* Vol. 2 (1), 7–21. doi.org/10.1007/s12394-009-0015-5
- Bourdieu, Pierre (1986) "The Forms of Capital". Engl. Richard Nice. *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Toim. John G. Richardson. New York: Greenwood Press, 241–258.
- Busse, Kristina (2013) "Geek Hierarchies, Boundary Policing, and the Gendering of the Good Fan". *Participations* Vol. 10 (1), 73–91.
- Cavicchi, Daniel (1998) *Tramps Like Us: Music and Meaning among Springsteen Fans*. New York: Oxford University Press, Inc.
- Chin, Bertha (2018) "It's About Who You Know: Social Capital, Hierarchies, and Fandom". *A Companion to Media Fandom and Fan Studies*. Toim. Paul Booth. Newark: Wiley, 243–255.
- Click, Melissa A., Lee, Hyunji & Holladay, Holly W. (2013) "Making Monsters: Lady Gaga, Fan Identification, and Social Media". *Popular Music and Society*, Vol. 36 (3), 360–379. <https://doi.org/10.1080/03007766.2013.798546>
- Dajches, Leah & Stevens Aubrey, Jennifer (2022) "Queer folklore: Examining the Influence of Fandom on Sexual Identity Development and Fluidity Acceptance Among Taylor Swift Fans". *Psychology of Popular Media* Vol. 12 (3), 255–267. doi.org/10.1037/ppm0000408
- Duffett, Mark (2013) *Understanding Fandom: An Introduction to the Study of Media Fan Culture*. New York: Bloomsbury.
- Fiske, John (1992) "The Cultural Economy of Fandom". *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Toim. Lisa A. Lewis. New York: Routledge, 30–49.

- Frith, Simon (1996) "Music and Identity." *Questions of Cultural Identity*. Toim. Stuart Hall & Paul du Gay. Lontoo: Sage Publications Ltd, 108–127.
- Haavisto, Antti (2018) "Tähtikultteja ja fanipuhetta: Fanikulttuuri sosiaalisen median ajassa". *Musiikin suunta* 2/2018. Helsinki: Suomen etnomusikologinen seura,
- Hall, Stuart (1980 [1973]) "Encoding/Decoding". *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural Studies, 1972–79*. Toim. Stuart Hall, Dorothy Hobson, Andrew Lowe & Paul Willis. Lontoo: Hutchinson, 128–138.
- Hall, Stuart (1997) "The Spectacle of the 'Other'". *Representation: Cultural representations and signifying practices*. Toim. Stuart Hall. Lontoo: Sage Publications Ltd, 223–290.
- Hills, Matt (2002) *Fan cultures*. Lontoo: Routledge. doi.org/10.4324/9780203361337
- Hills, Matt (2013) "Fiske's 'textual productivity' and digital fandom: Web 2.0 democratization versus fan distinction?" *Participations* Vol. 10 (1), 130–153.
- Hinkle, Steve & Brown, Rupert J. (1990) "Intergroup comparisons and social identity". *Social identity theory: Constructive and critical advances*. Toim. Dominic Abrams & Michael A. Hogg. New York: Springer, 48–70.
- Hänninen, Harto (2021) "Kerron hänen isällensä. Toisin luettuja miesten välisiä suhteita suomalaisessa kevyessä musiikissa". *SQS* Vol. 15 (1–2), 54–65.
- Jenkins, Henry (2006) "Interactive Audiences? The 'Collective Intelligence' of Media Fans". *Fans, Bloggers, and Gamers*. New York: New York University Press, 134–151.
- Jenkins, Henry (2018) "Fandom, Negotiation, and Participatory Culture". *A Companion to Media Fandom and Fan Studies*. Toim. Paul Booth. Newark: Wiley, 13–26.
- Juuti, Pauli & Puusa, Anu (2020) "Johdanto". *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Toim. Anu Puusa & Pauli Juuti. Helsinki: Gaudeamus.
- Laaksonen, Salla-Maaria (2018) "Taitavasti eettistä verkkotutkimusta". *Vastuullinen tiede*. <https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimustyo/taitavasti-eettista-verkkotutkimusta> (luettu 1.3.2024).
- McDowell, Erin (2024) "17 times Taylor Swift has broken records throughout her career". *Business Insider*. <https://www.businessinsider.com/taylor-swift-broken-records-made-history-2022-8> (luettu 27.2.2024).
- Nikunen, Kaarina (2008) "Televisiofanisuus – verkon varassa?" *Fanikirja: tutkimuksia nykyculttuurin fani-ilmiöistä*. Toim. Kaarina Nikunen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Puusa, Anu (2020) "Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin". *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Toim. Anu Puusa & Pauli Juuti. Helsinki: Gaudeamus.
- Ray, Michael (2.9.2024) "Taylor Swift". *Encyclopædia Britannica*. www.britannica.com/biography/Taylor-Swift (luettu 27.2.2024).
- Richardson, John, Välimäki, Susanna, Heinonen, Yrjö, Jytilä, Riitta, Meretoja, Hanna & Torvinen, Juha (2020) "Ääni". *Taide, kokemus ja maailma: Risteyksiä tieteidenväli-seen taiteiden tutkimukseen*. Toim. Yrjö Heinonen. Turku: Turun yliopisto, 21–76.
- Rossi, Leena-Maija (2003) *Heterotehdas – Televisiomainonta sukupuolituotantona*. Helsinki: Gaudeamus.
- Ryan Bengtsson, Linda & Edlom, Jessica (2023) "Commodifying Participation through Choreographed Engagement: The Taylor Swift Case". *Arts and the market* Vol. 13 (2), 65–79. doi.org/10.1108/AAM-07-2022-0034
- Sarajärvi, Annika & Tuomi, Jouni (2017) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Sloan, Nate (2021) "Taylor Swift and the Work of Songwriting". *Contemporary Music Review* Vol. 40 (1), 11–26. doi.org/10.1080/07494467.2021.1945226
- Swiftposium 2024: An Academic Conference on Taylor Swift (2024) <https://swiftposium2024.com> (luettu 2.3.2024).

- Théberge, Paul (2021) "Love and Business: Taylor Swift as Celebrity, Businesswoman, and Advocate". *Contemporary Music Review* Vol. 40 (1), 41–59.
<http://doi.org/10.1080/07494467.2021.1945227>
- Tieteen termipankki (8.4.2021) "Ihmistieteet: identiteetti".
<https://tieteentermipankki.fi/wiki/Ihmistieteet:identiteetti> (luettu 15.2.2024)
- Time* (6.12.2023) "2023 Person of the Year: Taylor Swift". <https://time.com/6342806/person-of-the-year-2023-taylor-swift/>
- Vox* (7.6.2016) "Canon, fanon, shipping and more: a glossary of the tricky terminology that makes up fan culture". <https://www.vox.com/2016/6/7/11858680/fandom-glossary-fanfiction-explained> (luettu 28.4.2024)